

Správa o realizovaných opatreniach projektu
„Obnova mokradí – jazero Veľká Krčava a Žitavský luh“,
číslo projektu ACC04P04

Začiatok realizácie projektu „Obnova mokradí – jazero Veľká Krčava a Žitavský luh“, číslo projektu ACC04P04, v rámci programu „Zmierňovanie a prispôsobovanie zmeny klímy“ (SK-Klíma) spolufinancovaného z Nórskeho finančného mechanizmu 2014 – 2021 a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, je viazaný na dátum nadobudnutia účinnosti projektovej Zmluvy č. 252/2024/7.7 a to 2.2.2022.

Prvá fáza projektu bola zameraná na prípravné práce na projektovej dokumentácii stavby, ktorá síce bola SVP, š. p., poskytnutá od maďarských vodohospodárov, keďže sa jedná o stavbu na hraničnom vodnom toku, avšak požiadavky na jej technické prevedenie boli v rámci požiadaviek slovenskej legislatívy výrazne odlišné, a teda bolo potrebné projektovú dokumentáciu dopracovať. Zároveň sa pracovalo na majetkovo-právnom usporiadaní pozemkov pod navrhovanou stavbou, keďže nie všetky parcely boli vo vlastníctve SR v správe SVP, š. p.

Po spracovaní projektovej dokumentácie pre územné konanie bola zabezpečovaná inžinierska činnosť (vyjadrenia dotknutých organizácií slúžiacich ako podklad k vydaniu územného rozhodnutia) a následne bola podaná žiadosť o vydanie územného rozhodnutia na príslušný stavebný úrad. Dňa 5.5.2023 bolo vydané územné rozhodnutie na stavbu.

Následne bola spracovávaná projektová dokumentácia pre účely stavebného povolenia vrátane statického posúdenia, pre ktorý bolo potrebné zrealizovať geologický prieskum. Po spracovaní projektovej dokumentácie a následnej inžinierskej činnosti bola podaná žiadosť na stavebný úrad - OÚ Košice, Odbor starostlivosti o životné prostredie o vydanie stavebného (vodoprávneho) rozhodnutia. Dňa 11.4.2024 bolo vydané stavebné povolenie na predmetnú stavbu. Zároveň prebiehalo aj výberové konanie na zhotoviteľa stavby, ktoré vyhrala spoločnosť FAREL s. r. o. Košice. Zmluva o vykonaní diela bola s uvedenou spoločnosťou uzavretá dňa 26.3.2024 a stavenisko bolo zhotoviteľovi protokolárne odovzdané dňa 19.4.2024.

Začiatok prác komplikovali nepriaznivé klimatické a najmä hydrologické podmienky, ktoré sťažovali prístup na stavenisko a zakladanie spodnej stavby. Následne už práce prebiehali bez väčších komplikácií a dňa 16.8.2024 bola stavba odovzdaná zhotoviteľovi protokolom o odovzdaní a prevzatí stavby.

Účelom zhotovenej stavby stavidla je regulácia výšky vodnej hladiny v kanáli Malá Krčava, a tým aj regulácia výšky vodnej hladiny v jazere Veľká Krčava, ktoré sa rozprestiera na ploche cca 70 ha a je pozostatkom pôvodného koryta rieky Tisa. Úlohou stavidla je najmä vzduť vodnej hladiny v letných mesiacoch v období sucha, aby nedošlo ku gravitačnému odtoku vôd z jazera Veľká Krčava a v čase prebytku vody umožní operatívne sprietočnenie prietochného profilu kanála Malá Krčava.

Priebežná fotodokumentácia postupu prác od pôvodného koryta po zhotovené stavidlo:

1. Navrhované miesto osadenia stavidla

2. Kanál prehradený na dvoch miestach zemnou hrádzou - príprava staveniska

3. Zaplavené stavenisko – odčerpávanie vody

4. Zakladanie stavby – podzemná tesniaca stena z Larsenových štetovnic

5. Zhotovená železobetonová základová doska

6. Práce na debnení železobetonových stien stavidla

7. Zhotovená základná časť železobetónového objektu stavidla

8. Práce na prisypávaní a hutnení svahov v okolí objektu stavidla

9. Úprava terénu, zhotovenie opevnenia svahov kamennou dlažbou

10. Ukončená stavba objektu stavidla

11. Ukončená stavba objektu stavidla

12. Stavba hned' po ukončení plní svoju navrhovanú funkciu a stavidlo vzdúva vodnú hladinu o cca 80 cm čím len v samotnom území jazera Veľká Krčava zadržiava na ploche cca 70 ha vodu o objeme cca 560 000 m³

Vyznačenie plochy mokrade "VELKÁ KRČAVA" (cca 70 ha)

Zdroj: Mapový portál SVP, š.p.

Ďalšími opatreniami v rámci tohto projektu bola rekonštrukcia stavidla na Južnom Radskom kanáli a prečistenie časti koryta kanála Malá Krčava v úseku dĺžky cca 2,0 km od novovybudovaného stavidla po jazero Veľká Krčava. V rámci prečistenia koryta kanála boli odstránené sedimenty a vodné rastlinstvo z prietochného profilu kanála bez zásahu do svahov v zmysle požiadaviek ŠOP SR za účelom zlepšenia prietochnosti kanála.

Vzhľadom na skutočnosť, že jazero Veľká Krčava je zo severnej strany prepojené prostredníctvom kanála Južný Radský na Somotorský kanál (hlavný prívodný kanál k ČS Streda nad Bodrogom), z ktorého je pri vysokých vodných stavoch taktiež možné dopĺňať vodu do jazera Veľká Krčava, bola v rámci projektu zabezpečená aj komplexná oprava stavidla na Južnom Radskom kanáli, aby bolo možné bezproblémovo a operatívne manipulovať aj s predmetným stavidlom. Stavidlo bolo pretesnené, opravilo sa jeho ovládanie a upravili stavebné časti vrátane osadenia nového zábradlia.

Fotodokumentácia z čistenia kanála Malá Krčava

1. Pôvodné koryto kanála Malá Krčava pred čistením

2. Priebeh prác na čistení prietochného profilu kanála Malá Krčava

Fotodokumentácia z opravy stavidla na Južnom Radskom kanáli

1. Stavidlo na kanáli Južný Radský počas opravy

2. Stavidlo na kanáli Južný Radský po oprave

Projektová lokalita Veľká Krčava sa nachádza v oblasti, ktorá bola v minulosti znehodnotená v dôsledku vodohospodárskych úprav a celkovej zmeny vo využívaní krajiny. Mokrade majú vo všeobecnosti veľký potenciál a význam z hľadiska zadržiavania vody v krajine, ochrany voči suchu a ochrany biodiverzity, avšak sú ohrozované zazemňovaním, zarastaním a vysychaním. Realizáciou opatrení v rámci projektu boli vytvorené podmienky pre zavodenie a zadržanie vody v území a to predovšetkým v období dostatočných prietokov na vodných tokoch. Prijaté opatrenia výrazne prispeli k revitalizácii územia a zlepšeniu stavu ekosystémov mokrade Veľká Krčava, zároveň čiastočne prispievajú k zadržaniu časti povodňovej vlny, a tým zníženiu povodňových prietokov.

Vo Zvolene dňa: 10.9.2024

Spracoval: Ing. Juraj Košara

Spolupracovali: Ing. Katarína Farbiaková, PhD.

Ing. Štefan Aschenbrener, PhD.

